

16. Ohledně hlavního líčení:

a) Má-li předseda za to, že návrhu na předvolání nových svědků nebo znalců (§ 222 tr. ř.), nebo na vyšetřování a vyhledávání nových okolností (§ 324 tr. ř.) místa dáti nelze, rozhodne o tom komora radní.

b) To platí též tenkrát, když předseda ve případech, kde proti spisu obžalovacímu odpor podán nebyl, jest v pochybnosti, má-li všechny svědky a znalce ve spisu obžalovacím jmenované předvolati (§ 225 tr. ř.). Okolnost, že spis obžalovací právní moci nabyt, nebrání soudnímu dvoru, aby připustil důkazy, které radní komora zamítla (nál. ze dne 27. června 1876 č. 1398 sb. č. 116).

c) Prokáže-li obžalovaný, že pro nemoc nebo jinou neodvratitelnou překážku k líčení dostaviti se nemůže, nebo navrhuje-li žalobce neb obžalovaný, aby z jiných závažných důvodů líčení bylo odročeno, rozhodne o tom komora radní.

Kompensace.

I. Právo občanské.

Sejde-li se pohledávka jedné strany s pohledávkou strany druhé jsouce obě pravé, dospělé a stejného druhu nastává, ku žádosti jedné neb druhé strany zrušení vzájemných závazků čili t. zv. kompensace. (§ 1438 a 1439 o. o. z.) Kompensace předpokládá totožnost věřitele i dlužníka. Proto stanoví § 1441 o. o. z., že žalovaný nemůže compensando namítati závazek, který má věřitel vůči osobě třetí a tato opět vůči žalovanému (t. zv. skontrace). O sporných otázkách ve vědě panujících, pokud lze od identity této připustiti výjimky, neustanovuje o. o. z. ničeho, avšak uznává se aspoň to, že může rukojmí namítnouti ku kompensaci vzájemnou pohledávku hlavního dlužníka. Kompensace nastává ipso jure; tak ku př. jsou-li tu dvě zúročitelné pohledávky proti sobě, zrušují se pohledávky úroků, jakmile stanou se dospělými, a nelze pak při námítce kompensace namítati snad promlčení zbytku pohledávky úroků. (Roz. nejv. s. ze dne 10. února 1857 č. 840, sb. »G. U.« č. 291.) Kompensace nemá místa při žalobě na navrácení věcí, které byly svémocně odňaty, vypůjčeny aneb v uschování dány (§ 1440 a 1109 o. o. z.); rovněž nemusí souhlasiti věřitel s kompensací nedospělé dosud pohledávky dlužníkovy. (§ 1439 o. o. z.) (Výjimku obsahuje § 20 konk. ř.) Z důvodů správních pokládá zákon v § 1441 o. o. z. i různé státní pokladny, jakoby náležely různým osobám, a proto je možna kompensace jen tam, kde obě pohledávky stojící proti sobě jsou splatny u téže pokladny. Při postoupených pohledávkách může se namítati vzájemná pohledávka ku kompensaci jen tehdy, když přísluší bezprostředně proti žalobci anebo proti původnímu prvnímu věřiteli (§ 1442 o. o. z.); při postoupených pohledávkách knihovních vyhledává se nad to, aby vzájemná pohledávka cedentovi příslušející byla cesionáři při převzetí pohledávky oznámena. Jenom zdánlivou výjimku ze zásady § 1438 o. o. z. obsahuje čl. 121 obch. z., který ustanovuje, že nemá místa kompensace mezi pohledávkami obchodní společnosti a soukromými pohledávkami dlužníka společnosti proti jednotlivému společníku po dobu trvání společnosti, neboť jmění společnosti jest úplně samostatné. (Stejně zní § 58 zák. ze dne 9. dubna 1873 č. 70 ř. z.)

Dle § 1. zák. ze dne 16. března 1884 č. 35 ř. z. nemá kompensace místa, když vzájemná pohledávka již prvé vznikla nebo postoupena byla, avšak majitel její věděl, že podána byla žádost za vyhlášení konkursu,

aneb věděl, že kupec, jehož firma je zanesena v obchodním rejstříku, zastavil své platy; z toho jsou jen dvě výjimky možny, když totiž pohledávka byla již vzájemnou déle než 6 měsíců před vyhlášením konkursu a držitel vzájemné pohledávky byl povinen ji převzít, po případě uspokojiti některého věřitele hlavního dlužníka, a rovněž, když v době, kdy povinnost tu na se vzal, nevěděl, že podána byla žádost za vyhlášení konkursu aneb že platy byly zastaveny. Proti nárokům alimентаčním kompensace se nepřipouští (roz. ze dne 23. září 1884 č. 10918, sb. »Gl. U.« č. 10175). Nelze však schváliti rozh. ze dne 21. října 1875 č. 7024, sb. »Gl. U.« č. 5888, dle něhož nelze v obecnoprávním sporu kompenzovati pohledávku směnečnou.

Na otázku v celku velmi praktickou, zda-li ten, jenž z omylu opomenul kompensaci, může se domáhati jenom prostě uznání své pohledávky, či může-li na místo toho podati condictionem indebiti, sluší i dle rak. práva přisvědčiti. Kompensaci mohou strany výslovně aneb i mlčky vyloučiti. Zejména je mlčky vyloučena kompensace, když věřitel při uzavírání právního jednání, jímž stává se dlužníkem svého dlužníka, přislíbil výslovně placení v penězích. Proti námitce kompensace, kterou by žalovaný věřitel učinil, může dlužník v tomto případě podati s účinkem repliku pro obmyslnost.

II. Právo poplatkové.

Prakse úřadů finančních a správního soudního dvoru vykládá slova § 1438 o. z. o. »welche schon für sich (roz. kompensace) die gegenseitige Zahlung bewirkt« v ten smysl, že pohledávky ku kompensaci způsobilé v okamžiku, jakmile se setkají, pokládají jest za zaniklé právě tak, jako kdyby zaplacený byly, a že není k tomu třeba, aby strany v tom smyslu vůli svou projevíly (nal. spr. s. dv. č. 1888 z r. 1883, č. 1701 z r. 1883 a č. 6814 z r. 1892 sbírky »Budwinski« sv. VII.). S tím ovšem nesouhlasí ani věda ani prakse soukromoprávní.

V souhlase s tímto výkladem pokládá praxis prohlášení stran o kompensaci v trhově smlouvě obsažené za pouhé stvrzení nastalého zaplacení, a nikoliv za jednání vedlejší. Ježto pak toto stvrzení v listině o jednání hlavním (trhově smlouvě) zřízené obsaženo jest, zůstává poplatek prostým dle pozn. ku p. s. 47 popl. z.

Kompromis (smlouva rozhodčí, smírčí).

I. Pojem.

Kompromis jest smlouva, kterou strany ku rozhodnutí svých sporných nároků zvolí si rozhodčího soudce (§ 1391 o. o. z.). Zákon pokládá smlouvu rozhodčí dle právní povahy její za narovnání (§ 1380 o. o. z.).

II. Náležitosti zákonné.

Ku platnosti kompromisní smlouvy se vyhledává:

1. aby tu byl předmět sporu, se kterým strany volně nakládati mohou (jako ku př. při narovnání), při čemž nevadí, náleží-li tento spor před soud výlučný (soud realní), aneb je-li tento spor sporem nájemním (»Gl. U.« č. 8358). Rozumí se, že spory manželské a spory o manželském původu dítěte nelze dát rozhodnouti soudcem rozhodčím.

2. Strany musí býti oprávněny uzavřít smlouvu rozhodčí. Poručník nezletilého potřebuje, má-li uzavřít rozhodčí smlouvu, svolení vrchnoporučenského úřadu (dv. dekr. ze dne 6. prosince 1822 č. 1911 sb. z. s.). Má-li uzavřít rozhodčí smlouvu zmocněnec, vyžaduje se, aby měl zvláštní